

2007.12.06.
Vass László

Érdekképviselés az EU-ban

- az EU-ban nincsenek állami szinten megfeleltethető hatalmi ágak
- nincs kiegyensúlyozottság
- nincs tagállami jellegű szabályozottság
- az intézményi viszonyok nem megfeleltethetőek
- kivétel nagyjából a bírói hatalom

Érdekképviselési rendszer

- I. két érdekmetszet: országok által reprezentált érdekek & érdekcsoportok érdekei
 - 1.) tagállamok
 - 2.) *érdekcsoportok* = nyomásgyakorló csoportok → kilép a közszférába; bármilyen természetű és formájú lehet (kivétel 1. csoport: tagállami forma)
pl. önkormányzatok, civilszervezetek, szervezett gazdasági érdekek (ágazatok, termelők, stb), régiók...
→ cél: az EU közpolitikájának befolyásolása
- II. intézményi struktúra szempontjából
 - 1.)
 - tagállamok érdekeit képviseli: **Tanács**¹
 - szakügy: szakminiszterek
 - nagy ügy: miniszterelnökök
 - COREPER
 - az EP nem tagállamok érdekképviselője (a képviselő nem képviselhet hazai érdekeket)
 - az EP-képviselők megválasztását gyakran befolyásolja a belpolitikai szemlélet → *demokratikus deficit*: az eu-állampolgárság még nem alakult ki;
 - frakcióegység, koalícióépítés néha nehezen kivitelezhető
 - *nemzeti szintre nem lehvivatkozható érdekek*
 - → támogatók keresése, hogy megvalósuljanak a „saját” érdekek (semlegesek megnyerése)
 - **Bizottság**: a biztosok ki sem mondhatják az országuk nevét; annyi biztos, ahány tagállam² / az, hogy ki milyen szakterületet kap meg, az a Bizottságon belül dől el → nem mindig szakértők kerülnek az adott helyre /
 - **ügyek vannak, nem pártok, nem országok**
 - **formális érdekképviselés nincs**
 - bizottsági köztisztviselők még annyira sem képviselhetnek hazai érdekeket
 - 2.) magyarországi nézőpont
 - ország, mint érdekcsoport: ha országon belül sincs egyetértés, eredmény sem várható
 - kifelé jó artikuláció szükséges (több csatorna: kormányzati és nem kormányzati szintről is jó információáramoltatásra van szükség)

¹ „kaméleonszervezet” ☺

² jelenleg legalábbis még...

- csatornák: bizottságok (is)

neo-korporatista mechanizmus: szabályozott csatornák (gazdasági, szociális); tradíciók működése; **ETUC**³ (Az európai szakszervezeti Konföderáció 1973-ban jött létre, amikor az európai integrációt szolgáló gazdasági tényezők ellensúlyozására egy szakszervezeti ellenpontra volt szükség. A közép kelet európai változásokat követően számos szakszervezet csatlakozott az ETUC-hoz ebből a térségből. Jelenleg az ETUC-nak 76 tagja van Európa 34 országából és tagja 11 európai ágazati szakszervezeti szövetség, ami összesen több mint 60 millió tagot jelent. Más szakszervezetek, mint az európai középvezetők szövetsége (Eurocadres) és az európai Nyugdíjasok és Idősek Szakszervezeti Szövetsége (EFREP) az ETUC égisze alatt működik. Különben az ETUC 39 inter-regionális szakszervezeti tanács határokon átnyúló együttműködésre irányuló munkáját koordinálja. Az ETUC-ot az EU, az Európa Tanács, és az EFTA az egyetlen európai szakmaközi szakszervezeti tömörülésként ismeri el.), **UNICE**⁴ (Union des Industries de la Cee = Európai Ipari és Munkaadói Szövetségek Uniója; 1958-ban jött létre. 2002-ben 31 ország 39 nemzeti munkáltatói szövetségét tömöríti. Összesen mintegy 16 millió európai vállalkozót, illetve munkaadót képvisel. 1998 óta a Magyar Munkaadói Szervezetek Nemzetközi Együttműködési Szövetsége (MMNSZ) társult tag.)

pluralista érdekképviselés:

- ügyszökhöz kötöttek jelennek meg az érdekcsoportok
- lobbizás szerepe jelentős
- 14.000 lobbista / Brüsszel
- 20.000 lobbista / Washington
- 6000 lobbizó intézmény, ebből 2-3000 professzionális (+500)
- esélyek: támogatottság, megfelelő szinten tárgyalni; önálló nemzeti csoport esélytelen, de európai szinten esélyes (É-D autópálya példa)
- érdekképviselő fogadása az EU-ban → position paper (álláspont bemutatása⁵) → szakmai érvanyag feldolgozása, sok beépített garancia a korrupcióval szemben
- nincsenek egyenlő szereplők
- 50 legnagyobb vállalat formális fóruma
- európai kistéleplések összefogása; hátrányos helyzetek; nincs rá pénzügyi fedezet
- lobbisták → Bizottság/Tanács/Parlament + szaktudás: hol tartanak a folyamatok (+ napirendre vetetni)
- megfelelő közösségben „elszólni” magukat → újságok → Tanács (és/vagy egyéb csatornákon is szerepeltetni)
- ügyek: egyedi eset; szabályozási ügyek; EU közpolitikai befolyás (Tanács, EP képviselők, Bizottság)
- **érdekérvényesítési szintek: tájékozottság/információszerzés, hozzáférés, befolyásolás**
- hatásos képviselő példája: Skócia-Nagy-Britannia; devolúciós szakasz, országok önállósodása; skóti kormány a business szférára hagyatkozott → nem a kormányzat által generált, de annak részvételével zajló képviselő + a brit kormány kétoldalú kapcsolatokon keresztül segíti a skótokat
- lásd még: írek, finnek, osztrákok

³ <http://mathom.dura.hu/mszeib/etuc/etuc.htm>

⁴ <http://www.rovidites.hu/index.php?action=rovid&id=44890&keresettrov=UNICE>

⁵ ezek sokszor sok pénzből készített hatástanulmányok